

TƏHSİL SİSTEMİNİN İNFORMASIYALAŞDIRILMASI ÜZRƏ 2012-Cİ İLDƏ GÖRÜLMÜŞ İŞLƏRƏ DAİR HESABAT

“Azərbaycan Respublikasında təhsil sisteminin informasiyalaşdırılması üzrə Dövlət Proqramı”nın (2008-2012-ci illər) əsas məqsədi Azərbaycan Respublikasında müasir informasiya və kommunikasiya texnologiyalarını geniş tətbiq etməklə vahid ümummilli təhsil mühitinin yaradılması və əhəlinin bütün təbəqələri üçün keyfiyyətli təhsil almaq imkanlarının təmin edilməsidir.

Belə ki, 2012-ci il ərzində Təhsil Sisteminin İnformasiyalaşdırılması İdarəsi tərəfindən Dövlət Proqramı çərçivəsində bir sıra fəaliyyət istiqamətləri üzrə aşağıdakı müvafiq işlər görülmüşdür:

I. Təhsil sistemində İKT infrastrukturunun inkişaf etdirilməsi. Təhsil müəssisələrinin informasiya-kommunikasiya üzrə maddi-texniki bazasının təkmilləşdirilməsi, kompüter avadanlığı və digər zəruri rəqəmsal avadanlıqla təminat işinin yaxşılaşdırılması:

- Dövlət Proqramı çərçivəsində təhsil müəssisələrinin İKT avadanlıqları ilə təmin edilməsi məqsədi ilə imzalanmış satınalma müqavilələrinə əsasən Respublika üzrə təhsil müəssisələrinə və təhsil nazirliyinin tabeliyində olan şəhər və rayon təhsil şöbələrinə 1500 ədəd HP markalı personal kompüter, 1500 ədəd HP markalı LCD monitor, 400 ədəd NEXUS markalı noutbuk, 400 ədəd Optima markalı proyektor paylanmış;
- “Elektron məktəb” layihəsi çərçivəsində 10 yeni pilot və ya inzibati təhsil müəssisələri lokal şəbəkələr yaradılmış və şəbəkə avadanlıqları ilə təmin edilmişdir. Nəticə olaraq, pilot təhsil müəssisələrinin ümumi sayı 39-a çatdırılmış;
- Təhsil müəssisələri 450 ədəd şəbəkə avadanlıqları, 400 ədəd CPE modem son mil avadanlığı, 30 ədəd CPE modem (ADSL+Simsiz AP) son mil şəbəkə avadanlığı, 100 ədəd CPE modem və VPN son mil şəbəkə avadanlığı ilə təmin edilmiş;
- Xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqların distant təhsilinin inkişafı ilə əlaqədar yaradılmış distant tədris mərkəzi, o cümlədən mərkəzdəki müəllim və şagirdlər 33 MacBook Markalı kompüter, 4 EPSON markalı printer, 4 proyektor, 57 ədəd qulaqcıq, 4 ədəd Airport Extreme router, 30 ədəd Qrafik planşet və 30 ədəd xüsusi Jostik ilə təmin edilmişdir.

Təhsil müəssisələrində İKT avadanlığına texniki nəzarət və dəstək sisteminin təkmilləşdirilməsi, bu məqsədlə müəssisələrarası əlaqə və əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi:

- Respublika üzrə Bakı-Abşeron, Sumqayıt və Gəncə şəhərləri, Quba, Qusar, Xaçmaz, Şabran, Siyazən, Xızı, Qubadlı və Fizulidə Naftalan, Goranboy, Göy-Göl, Samux, Daşkəsən, Gədəbəy, Şəmkir, Tovuz, Qazax, Ağstafa, Mingəçevir, Yevlax, Ağcabədi, Beyləqan, İmişli, Bərdə, Tər-Tər, Ağdaş, Ucar, Zərdab, Göyçay, Şamaxı, Ağsu, İsmayilli, Qobustan, Saatlı, Sabirabad, Şirvan, Kürdəmir, Hacıqabul, Lənkəran, Masallı, Yardımlı, Cəlilabad, Astara, Lerik, Şəki, Balakən, Oğuz, Qax, Qəbələ, Zaqatala, Salyan, Neftçala, Biləsuvar, Ağdam, Ağcabədi, Saatlı, Horadiz, Beyləqan, Füzuli rayonlarındakı 3450 təhsil müəssisində kompüterlərə texniki xidmət göstərilmiş;
- Xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqların distant təhsilinin icrasını təmin etmək məqsədilə İKT avadanlıqlarından və texniki vəsaitlərdən istifadəsi üzrə texniki xidmət göstərilmiş;
- Təhsil Sisteminin İnformasiyalaşdırılması İdarəsinin bütün server, şəbəkə avadanlığı, infrastrukturun, köməkçi sistemlərin, habelə Qaynar Xətt, Şəbəkə İdarəetmə və Xüsusi Təhlükəsizlik mərkəzinin avadanlıqlarının 24 saat x 7 gün işlək vəziyyətdə saxlanması üçün texniki dəstək xidmətləri göstərilmiş;
- 146 nömrəli Qaynar Xətt xidmətində 2012-ci il ərzində 3000-dən çox zəng qəbul edilmiş və müvafiq texniki dəstək xidmətləri göstərilmiş;
- Milli Təhsil Məlumat Bazasına dəstək xidməti göstərilmiş;
- “Elektron məktəb” layihəsi çərçivəsində 39 Pilot təhsil müəssisəsində quraşdırılmış şəbəkə avadanlığının və proqram təminatının fasiləsiz işlək vəziyyətdə saxlanması üçün texniki dəstək xidmətləri göstərilmiş;
- Xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqların distant təhsilinin icrasını təmin etmək məqsədilə İKT avadanlıqlarından və texniki vasitələrdən istifadə üzrə texniki dəstək xidmətləri göstərilmiş və www.mesafedenmekteb.edu.az təhsil portalı dəstəklənmişdir;
- Məlumat və Resurs Mərkəzində Elektron Sənəd dövriyyəsinin dəstəklənməsi və konsultasiya xidmətləri göstərilmişdir.

Bakı şəhəri Qaraçuxur qəsəbəsində yerləşən 141 sayılı məktəbə ATS 427-dən və Nizami rayonunda yerləşən 32 sayılı məktəbə ATS 423-dən 6 lifli fiber-optik xətlərinin çəkilməsi kimi işlər görülmüşdür.

İntranet xidmətlərinin işlənilməsi və İnternet şəbəkəsinə çıxışın təmin olunması:

- Bakı və digər şəhər və rayonlarda yerləşən əlavə 61 təhsil müəssisəsində İnternet şəbəkəsinə SİMSİZ rabitə kanalları vasitəsilə çıxış təmin edilmiş;
- Bakı və digər şəhər və rayonlarda yerləşən əlavə 160 təhsil müəssisəsi ADSL rabitə kanalları ilə təmin edilmiş;
- Azərbaycan Təhsil Şəbəkəsinə (İntranet və İnternet) əlavə olaraq 500 təhsil müəssisəsi qoşulmuş;
- 2012-ci ilə qədər qoşulmuş 1200 təhsil müəssisəsi mütəmadi olaraq İntranet və İnternetə çıxışla təmin edilmişdir.

Bugünədək Respublika üzrə 1700 təhsil müəssisəsi Azərbaycan Təhsil Şəbəkəsinə (İnternet və İntranet) qoşulmuş və kompüter-şagird nisbəti 1:20-yədir.

II. Elektron təhsil texnologiyalarının tətbiqinin genişləndirilməsi.

- İntel SCHOOL elektron dərslər platforması (www.skool.az) Azərbaycan tədris sistemində uyğunlaşdırılmış;
- “Young Digital Planet” şirkətinin “Universal Kurrikulum” platforması üzrə 20 müəllim və 20 şagird elektron dərslər vəsaiti milli kurikulumuna uyğunlaşdırılaraq təhsil portalında yerləşdirilmiş;
- Tehsil.tv videoportalının yaradılması və onlayn videoresursların, o cümlədən videodərslər, təhsil reportajları, təhsil verilişlərinin yerləşdirilməsi həyata keçirilmiş;
- “Elektron Məktəb” layihəsinə daxil olan 4 məktəbdə SANAKO Linqvistika Laboratoriyaları qurulmuş;
- “Elektron Təhsil” Respublika müsabiqəsinin İnternet səhifəsi təkmilləşdirilmiş;
- “Sabahın Alimləri” müsabiqəsinin İnternet səhifəsi yaradılmış;
- Xüsusi qayğıya ehtiyacı olan məktəbyaşlı uşaqların distant təhsilinin inkişafı ilə əlaqədar yaradılmış “www.mesafedenmekteb.edu.az” təhsil portalının funksionallığı artırılmış;
- Fləş texnologiyaları əsasında qurulan interaktiv “Məktəb xəritəsi” proqramı (<http://schoolmap.edu.az/>) artıq Bakı şəhərində fəaliyyətə başlamış və şəhər üzrə yerləşən təhsil müəssisələri burada öz əksini tapmış;
- Milli Təhsil Portalı dəstəklənmiş, məlumatlar daim yenilənmiş və texniki treninqlər keçirilmiş;
- Siveco şirkətinin 42 ədəd elektron resursu Azərbaycanın təhsil sistemində adaptasiya edilmiş;
- İbtidai siniflərdə “İNFO-KO1” elektron tədris vəsaitinin istifadəyə verilməsi;
- www.mesafedenmekteb.edu.az Portalının funksionallığı artırılmış və 1 ədəd Moodle platforması portala inteqrasiya olunmuşdur.

III. Təhsil sistemində idarəetmənin informasiyalaşdırılması.

- Dərslər Cədvəllərinin Avtomatik hesablanması modulunun tətbiq olunmuş;
- SMS gündəliyin “Elektron məktəb” layihəsi çərçivəsində tətbiq olunması genişləndirilmiş;
- Resurs Mərkəzində Elektron Sənəd dövriyyəsi dəstəklənmiş və konsultasiya xidmətləri göstərilmiş;
- Müəllimlərin onlayn iş qəbulu proqramına dəstək xidmət göstərilmiş;
- KAV Antivirus Kasperskiy Şəbəkə versiyası və lisenziya müddətləri uzadılmış, vahid mərkəzdən idarə olunan antivirusların yüklənməsi Kasperski serverləri və Data Mərkəzdə yerləşdirilmiş xüsusi server vasitəsilə həyata keçirilmiş;
- Fləş texnologiyaları əsasında qurulan interaktiv “Məktəb xəritəsi” proqramına (<http://schoolmap.edu.az/>) yeni məktəblər əlavə edilmişdir.

IV. Kadr potensialının gücləndirilməsi. Bakı, Ağdam, Astara, Cəbrayıl, Oğuz, Qəbələ, Tərtər və Şamaxı s. bölgələrin 1000 nəfər inzibati-idarəetmə heyəti 24 saatlıq İKT üzrə savadlılığının artırılmasına yönəldilmiş kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi üzrə təlimlərdə iştirak etmişdir. Bu təlimlərin keçirilməsi üçün müvafiq şəhər və rayon təhsil şöbələri ilə razılıq əldə olunaraq rayonlar üzrə məktəblər ayrılmış, direktor, direktor müavinləri, karguzarlar, laborantlar və təhsil şöbəsinin işçi heyəti üçün işdən uzun müddət ayırmamaq şərti ilə 2 növbəli qruplar təşkil edilmişdir. Təlimləri keçmiş inzibati işçi heyəti təlim vəsaitləri ilə təmin olunmuşdur.

İnzibati-idarəetmə heyətinə tədris olunmuşdur:

- Kompüter və digər avadanlıqların (Proyektor, Printer, Skaner) istifadə qaydaları;
- MS Word, MS Excel, MS PowerPoint və Adobe Photoshop program təminatı haqqında məlumat, işləmə qaydaları;
- Relief International-Schools Online (Rİ-SOL) “Müəllimlərin Peşəkarlıq Səviyyəsinin Təkmilləşdirilməsi” və Intel “Gələcək üçün Təhsil” təlim vəsaitləri haqqında təhsil sisteminin inzibati-idarəetmə heyətinin məlumatlandırılması;
- Elektron resurslar (“Madad” HTİB) təlim vəsaitləri haqqında təhsil sisteminin inzibati-idarəetmə heyətinin məlumatlandırılması;
- İnternet və Web 2.0 texnologiyaları haqqında təhsil sisteminin inzibati-idarəetmə heyətinin maarifləndirilməsi;
- Elektron idarə etmə alətləri;
- Qiymət kitabçasının istifadəsi;
- Elektron dərsliklərin hazırlanması və tədris olunma qaydaları.

Təhsil sistemində 12890 nəfər pedaqoji heyətin 48 saatlıq İKT üzrə savadlılığının artırılmasına yönəldilmiş kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi üzrə treninqlər:

Təhsil sisteminin pedaqoji heyətinə tədris prosesində informasiya və kommunikasiya texnologiyalarından (İKT) effektiv istifadə edilməsi üçün mövcud 2 kurikulum - Rİ-SOL “Müəllimlərin Peşəkarlıq Səviyyəsinin Təkmilləşdirilməsi”, Intel “Gələcək üçün Təhsil” təlim vəsaitləri əsasında treninqlər keçirilir. Bununla müəllimlər şəxsiyyət yönümlü, interaktiv və integrativ təlim metodları haqqında biliklər qazanır və texnologiyaları sinifdə gedən tədris prosesinə necə tətbiq etməyi öyrənir.

Rİ-SOL “Müəllimlərin Peşəkarlıq Səviyyəsinin Təkmilləşdirilməsi” təlim vəsaiti 6 auditoriya məşğələsi (8 saat) və 6 fəaliyyətdən ibarətdir. Bu fəaliyyətlər zamanı müəllimlər şəxsiyyətyönümlü, interaktiv və integrativ təlim metodları haqqında biliklər qazanır və texnologiyaları sinifdə gedən tədris prosesinə necə tətbiq etməyi öyrənir. Rİ-SOL “Müəllimlərin Peşəkarlıq Səviyyəsinin Təkmilləşdirilməsi” təlim vəsaitlərinin istiqamətləri aşağıdakılardır:

- “Mənim İcman” – İcmanın araşdırılması;
- Fikir yürütmə - Şagirdlərin təliminin texnologiya ilə əlaqələndirilməsi;
- Kompüter və İdrak - Blum taksonomiyası;
- Birgə məlumat bülletenin yaradılması;
- Fənlərarası dərslər planlaşdırılması.

Intel “Gələcək üçün Təhsil” programı ümumtəhsil və ali pedaqoji müəssisələrin müəllimlərinin tədris prosesində İKT-dən səmərəli istifadə etmələri üçün treninq vəsaitidir. Treninqin programı 12 auditoriya məşğələsi modulundan ibarətdir. Hər modulda müəllimlər öz tədris layihələri üzərində işləyirlər.

“Gələcək üçün Təhsil” təlim programının nəticəsində müəllimlər tərəfindən aşağıdakı sənədləri özündə əks etdirən Portfolio yaradılacaq:

- Dövlət təhsil standartlarına və tədris proqramlarına uyğun olan layihə planı;
- Şagird multimedia təqdimatı, nəşr və veb-sayt;
- Qiymətləndirmə formaları və meyarları;
- Şagirdlər üçün didaktik materiallar;
- Müəllimlər üçün metodik materiallar;
- Layihə reallaşdırma planı və s.

Adı çəkilən kurikulumlar üzrə 12890 nəfər müəllimə 48 saatlıq təlimlər keçirilməsi nezerde tutulur. Bakı, Mingəçevir, Lənkəran şəhərləri və Balakən, Zaqatala, Kürdəmir, Qəbələ, Yevlax, Tərtər, Bərdə, Beyləqan, Ağcabədi, Göygöl, Ağstafa, Ağdaş, Qazax, Şəki, Xaçmaz, Quba, Qusar, Biləsuvar, Ucar, Şamaxı, Goranboy, Göyçay, Ağsu, Şəmkir, Zərdab, Daşkəsən, Gədəbəy, Tovuz, Astara, Masallı, İmişli rayonları üzrə 135 təlim mərkəzləri yaradılmış, iştirakçılar kurikulumlar üzrə təlim vəsaitləri ilə təmin edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən seçilmiş pilot məktəblərin 250 nəfər pedaqoji heyətinin təhsil portalından istifadə üzrə savadlılığının artırılmasına yönəldilmiş 32 saatlıq treninqlər:

Seçilmiş pilot məktəblərin pedaqoji heyətinə tədris prosesində təhsil portalından istifadə üçün aşağıdakı mövzularda təlimlər keçirilmiş və təlim vəsaitləri ilə təmin edilmişdir:

1. ASM Məktəb İdarəetmə proqramı;
 - qiymətlərin əlavə olunması;
 - qaiblərin əlavə olunması;
 - şagirdin bilik qiymətinin cədvəli.

2. AeL İnteraktiv Dərslərin İdarəetmə proqramı:

- Virtual sinif otağı;
- Dərsin aparılması/ təqdim olunması.

3. Təhsil Portalı(www.edu.az)

- Portalda qeydiyyat;
- Elektron resurslara baxış;
- Şəxsi səhifənin yaradılması.

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən seçilmiş pilot məktəblərin 150 nəfər pedaqoji heyəti üçün “1 şagird-1 kompüter” layihəsi üzrə 48 saatlıq treninqlər:

Seçilmiş pilot məktəblərin pedaqoji heyətinə şagird netbuklarından (Classmate PC) tədris prosesində səmərəli istifadə etmək üçün 48 saatlıq təlim kursu əsasında aşağıdakı mövzularda təlimlər keçirilmiş və təlim vəsaitləri ilə təmin edilmişdir:

- 1 şagird -1 kompüter” tədris mühitinin əsasları;
- Müəllim noutbuku və şagird netbuku (Classmate PC); İşin təşkili və xüsusiyyətləri;
- Simsiz şəbəkənin əsas ünsürləri və istifadə dairələri;
- Məktəbdə simsiz şəbəkənin antivirusla qorunması;
- “E-learning” proqram təminatının köməyi ilə sinif otağında dərsin təşkili və mobil sinifdə dərs prosesinin idarə olunması;
- Müxtəlif şəbəkə xidmətlərində şagird fəaliyyətinin təşkili üçün praktik məşğələlərin keçirilməsi.

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən seçilmiş pilot məktəblərin 531 nəfər pedaqoji heyəti üçün “Həmkara Dəstək” layihəsi üzrə 48 saatlıq treninqlər:

Seçilmiş pilot məktəblərin pedaqoji heyətinə İKT-nin təhsilə tətbiqi prosesini davamlı etmək üçün metodiki dəstək verəcək pedaqoji heyətin təkmilləşdirilməsi üçün 48 saatlıq təlim kursu əsasında aşağıdakı mövzularda təlimlər keçirilmiş və təlim vəsaitləri ilə təmin edilmişdir:

- “Həmkara Dəstək” konsepsiyasının aşılınması;
- Layihəyə əsaslanan tədris, anlayışa əsaslanan təlim və digər pedaqoji anlayışlara istinad olunan məşğələlər;
- Texnologiyadan istifadə yollarının modelləşdirilməsi;
- MyNotebook və www.peer-ed.com veb səhifəsindən mütəmadi istifadə;
- Müştərək resursların və təkmilləşdirilmiş dərslərin hazırlanması;
- Onlayn fəaliyyətlərin keçirilməsi.

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən seçilmiş pilot məktəblərin 200 nəfər pedaqoji heyəti üçün “Fənlər üzrə elektron təhsil resurslarının hazırlanması” layihəsi üzrə 48 saatlıq treninqlər:

Seçilmiş pilot məktəblərin pedaqoji heyətinə “Fənlər üzrə elektron təhsil resurslarının hazırlanması” üzrə 48 saatlıq təlim kursu əsasında aşağıdakı mövzularda təlimlər keçirilmiş və təlim vəsaitləri ilə təmin edilmişdir:

- Elektron təhsil resursları məfhumunun aşılınması;
- Müxtəlif kompüter proqramlarından istifadə edərək fənlər üzrə resursların hazırlanması;
- Hazırlanmış resursların metodiki təhlili;
- Hazır resurslar haqqında məlumat (internet resursların daxil olmaq şərti ilə) və istifadə qaydaları;
- Resursların hazırlanmasına şagirdlərin cəlb olunması.

Gəncə, Lənkəran, Göyçay, Şirvan, Mingəçevir, Qəbələ, Bərdə, Şirvan, Salyan, Quba, Xaçmaz, Hacıqabulbölgələrinin orta ümumtəhsil məktəblərinin seçilmiş 2000 nəfər heyəti üçün Məlumat Toplama Mərkəzindən istifadə üzrə 48 saatlıq treninq xidmətləri:

- Ümumi interfeysin izah olunması;
- Məktəbin özünün məlumat toplama mərkəzi kimi çıxış edərək müxtəlif növ məlumatların bazada toplanması və heyəti onlardan istifadə yolları haqqında məlumatlandırmaq;
- Heyətə aid bir sıra məlumatların sistemə daxil edilməsi və emal olunması. Bu məlumatlara ünvan, vəzifə, əmək haqqının dərəcəsi, şəxsiyyət vəsiqəsi, şəkil, təhsil, mükafat və bildiyi xarici dillər haqqında məlumatlar aiddir;
- Şagirdlərin ünvanları, şəkili, təhsil sənədi, məktəbə qəbulu, şəxsiyyəti təsdiq edən sənədi, inzibati tənbehi və mükafatları kimi məlumatların mərkəzdə toplanması;

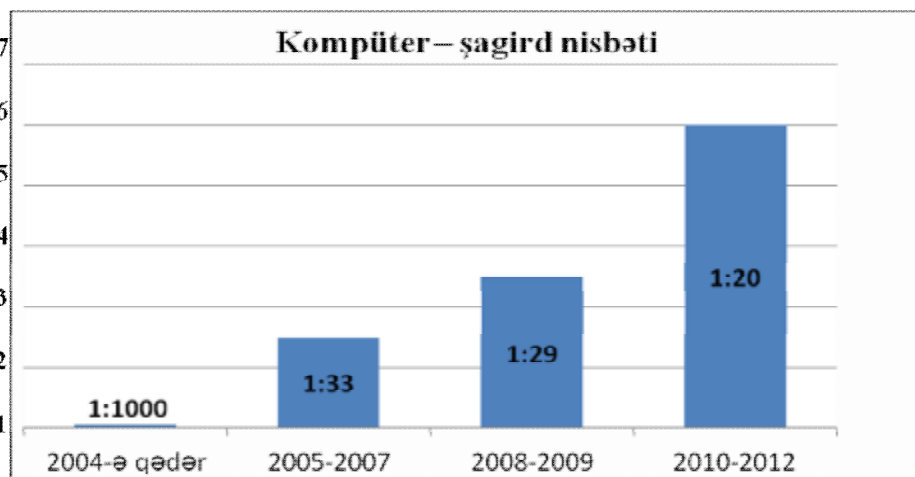
- Təhsil müəssisələrinin ünvanı, atributları, şəkli, müəllim heyəti, köməkçi, idarəedici və eyni zamanda qeyri-pedaqoji heyəti, tədris sinifləri haqqında bütün məlumatların təfərrüatı ilə sistemə daxil olunması və onların geniş istifadəsi;
- Məktəb xəritəsinin tərtibatı, binaların, kabinet və laboratoriyaların, emalatxanalar barədə məlumatların, fənlərin statistikasını, tədris sinfi növlərinin və tədris strukturu üzrə ayrı-ayrı göstəricilərin sistemə əlavə olunması.

Xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqların distant təhsilinin icrasını təmin etmək məqsədilə İKT avadanlıqlarından və texniki vəsaitlərdən istifadəyə dair müəllimlər, şagirdlər və valideynlər üçün 250 ədəd metodik vəsait hazırlanmışdır.

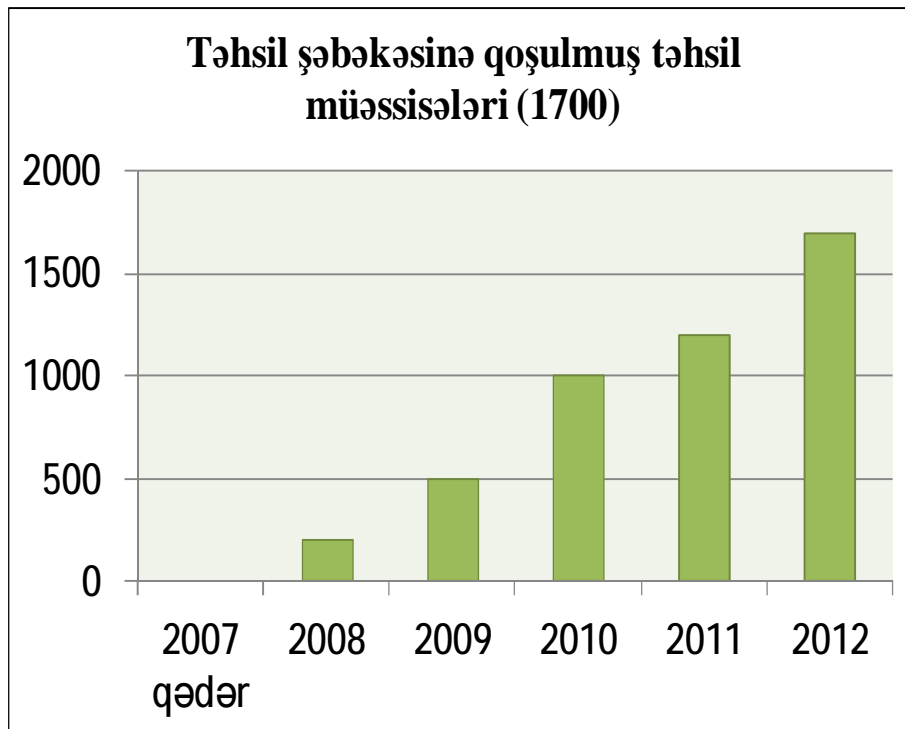
Ümumiyyətlə “Azərbaycan Respublikasında ümumtəhsil məktəblərinin informasiya və kommunikasiya texnologiyaları ilə təminatı Proqramı (2005-2007-ci illər)” və “2008-2012-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında təhsil sisteminin informasiyalaşdırılması üzrə Dövlət Proqramı” çərçivəsində tətbiqi müddətində ümumtəhsil məktəblərində 112156 nəfər müəllim informasiya və kommunikasiya texnologiyalarına dair xüsusi hazırlıq kurslarından keçmişdir ki, bu da pedaqoji kadrların 69%-ni təşkil edir.

2003-cü və 2013-cü il arasında “Azərbaycan Respublikasında ümumtəhsil məktəblərinin informasiya və kommunikasiya texnologiyaları ilə təminatı Proqramı (2005-2007-ci illər)” və “2008-2012-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında təhsil sisteminin informasiyalaşdırılması üzrə Dövlət Proqramı” çərçivəsində görülən işlər üzrə fərqlilik dinamikası

1. Kompüter – şagird nisbəti 1:20

2. Azərbaycan Təhsil Şəbəkəsinə qoşulmuş təhsil müəssisələri

3. Pedaqoji heyətin hazırlığı (CƏMİ 112156 NƏFƏR)

